

u tom žanru koji nastaje i razvija se u razdoblju ranog novog vijeka. Kao i prethodni, ovaj je rad također popraćen slikovnim priložima.

U posljednjoj rubrici, »Prikazi«, nalazi se jedan tekst. U njemu je Zrinka Serventi detaljno prikazala knjigu, odnosno zbornik radova nastao kao rezultat međunarodne konferencije o nekropolama i običajima pokapanja od antike do 17. stoljeća, pod naslovom *Living through the Dead: Burial and Commemoration in the Classical World, Studies in Funerary Archeology*, 5 (ed. Maureen Carroll, Jane Rempel).

Za kraj, važno je istaknuti jedan bitan segment ovoga novog časopisa u hrvatskoj historiografiji, a to je njegova dvojezičnost. Naime, uz hrvatski jezik, svi su tekstovi paralelno napisani i na engleskom jeziku čime se bitno pridonosi prezentaciji hrvatskih historiografskih dostignuća međunarodnoj znanstvenoj, ali i široj, publici. Naravno, članci eminentnih hrvatskih i stranih stručnjaka te raspon tema koji, iako fokusiran na regionalnu tematiku, teži multidisciplinarnosti i prikazu Jadrana u širem kontekstu povijesnih kretanja na području čitavog Sredozemlja, glavni su nosioci kvalitete časopisa. Stoga svakako treba pozdraviti inicijativu za pokretanje ovog novog znanstvenog časopisa koji sigurno u velikoj mjeri pridonosi hrvatskoj povijesnoj znanosti, uz želje za dugom i plodnom historiografskom budućnošću.

Filip Novosel

Makarsko primorje (ur. Marinko TOMASOVIĆ), sv. 10, Gradski muzej Makarska, Makarska, 2012., 312 str.

Gradski muzej Makarska 2012. godine objavio je jubilarni, deseti broj svoga matičnog časopisa *Makarsko primorje*. Riječ je o poduzetnoj, istraživačke pozornosti vrijednoj publikaciji koja, iz godine u godinu, privlači sve veći i raznovrsniji broj suradnika – stručnjaka i proučavatelja povijesne i kulturne baštine grada Makarske i njezina priobalja.

U broju koji ovom prigodom prikazujemo prvi članak potpisuje glavni urednik časopisa Marinko Tomasović (»Arheološka topografija priobalnih Drašnica i Igrana do kasnog srednjeg vijeka i razmatranja o kontinuitetu lokaliteta«, 7–33). Autor u ovome radu nastoji, ponajprije tragom arheoloških spoznaja, utvrditi (na području Makarskoj nedalekih naselja) kontinuitet nalaza od prapovijesnih tumula, antičkih ladanjskih objekata i nekropola te kasnoantičkih slojeva do ranokršćanskih i srednjovjekovnih crkava. Slijedi rad Radoslava Dodiga »Rimski natpis iz Župe« (35–41) u kojemu je u fokusu istraživanja ulomak nadgrobnoga titula iz 2. ili 3. stoljeća, sačuvan u naselju Župa (Župa Biokovska) u općini Zagvozdo. U radu »Je li srednjovjekovna prethodnica Gospine crkve u Tučepima imala dva identična nadvratnika s reljefnim križevima?« (43–50) Marinko Tomasović usporednom raščlambom kamenoga nadvratnika s križem, uzidanog u ogradi prilaza groblju u Tučepima, s fotografijom gotovo istovjetnog nadvratnika u fasadi crkve prije njezina demontiranja 1964. godine, ukazuje kako je najvjerojatnije riječ o dva različita nadvratnika. Kada su Osmanlije zauzele Makarsko primorje i kako je funkcionirala osmanska uprava na tome području tema je rada Balde Šutića (»Makarsko primorje pod turskom upravom, 1475. – 1684.« (51–67) u kojemu su – kao prinos proučavanju navedene problematike –

uporabljeni i dokumenti osmanske provenijencije. Fortifikacije grada Makarske u 16. i 17. stoljeću, kao i ubiciranje položaja muslimanskoga groblja (spomenutoga u pisanome izvoru iz 1615. godine), predmet su istraživanja Marinka Tomasovića (»Zidine grada i položaj muslimanskog groblja u osmanskoj Makarskoj 16. – 17. stoljeća«, 69–91), dok se u sljedećem prilogu časopisa Anita Gamulin bavi kulom izgrađenom za potrebe obrane sela tijekom Kandijskoga rata (»Kula u Podaci«, 93–104). Utvrđeni je objekt predmet obrade i sljedećega rada koji potpisuje Miroslav Ujdurović (»Kula na Čisti u Gradcu«, 105–120), a riječ je o obrambenoj građevini koju je dao podići potomak humske vlastele Radivojevića – Jurjevića – Vlatkovića fra Augustin oko 1483. godine. Kao i u prethodnim radovima koji se bave fortifikacijskim sustavom Makarske i Makarskoga primorja, i ovdje se istraživanje zasniva na usporednoj raščlambi povijesnih dokumenata i arheoloških saznanja.

Župne crkve Svih svetih (stara crkva i današnja crkva) u Podgori, poglavito s obzirom na njihove rekonstrukcije u ranome novom vijeku, tema su rada Slavka Kovačića (»Podgorske crkve Svih svetih i kapela sv. Liberana«, 121–153). Tragom istraživanja arhivskoga gradiva autor je posebnu pozornost posvetio unutarnjem uređenju crkve, njezinim popravcima i podizanju novih oltara i zvonika.

Prezime Alumović, opaženo u matičnim knjigama pohranjenim u samostanima Makarskoga primorja, i danas nepostojeće u hrvatskoj antroponimiji, tema je rada autora Vlade Pavičića (»Od Alumovića do Jozipovića /Josipovića/: podrijetlo jednoga baškog roda i preobrazba njegova imena«, 155–166). Dodatnom raščlambom povijesnih vrela (matičnih knjiga) autor razlog iščeznuća navedenoga prezimena objašnjava postupnom preobrazbom u dva potpuno nova prezimena (Jozipović, Josipović). Kovanice koje su se koristile na području Makarske i Makarskoga primorja u vrijeme mletačke uprave tema su obrade Ane Kunac (»*DALMA E. T ALBAN*«, 167–175), pri čemu se autorica osvrće i na suvremeno prisjećanje (šoldi) na nekadašnje mletačke novčane jedinice (*solide* i *gazzete*). Godine 1802. pregled »stanja duša« za naselje Podgora priredio je ondašnji podgorski župnik don Lovro Pavlinović. Sadržaj toga, podacima bogata, popisa podrobno se razmatra u radu Smiljane Šunde »Popis *Castri Podgora* 10. ožujka 1802.« (177–201), pri čemu autorica teksta osobitu pozornost usmjerava na tada prisutne obitelji, prezimena i najčešće spominjana imena. Rad je stoga vrijedan prinos poznavanju demografske i društvene povijesti Podgore početkom 19. stoljeća.

U nastavku časopisa slijedi rad Vinicija B. Lupisa pod naslovom »Biskup Marko Kalogjera u duhovnosti i kulturi« (203–209). Središte autorova istraživanja usmjereno je na životni put i djelovanje Marka Kalogjere, kotorskoga i splitskoga biskupa 19. stoljeća, zaslužnog za promicanje slavljenja sluge Božjega Nikole Bijankovića. Životopisima dvojice zaslužnih Podgorana – Mihovila Pavličevića i Stjepana (Stipana) Ivičevića bavi se Ivan Pederin (»Progelomena ad biographiam croaticam: Don Mijo Pavlinović i Stipan Ivičević«, 211–215).

Slijedi tekst »Uskrs u Makarskoj i Primorju« autorice Ane Kunac (217–233) u kojemu se, raščlambom tradicijskih običaja, ukazuje na osobitosti pučkoga slavlja vezane uz blagdan Uskrsa na makarskome području. Zapisi o potresima na Makarskome primorju, od 17. stoljeća do 1962. godine, tema su rada Velimira Urlića (»Trešnje / potresi na Makarskom primorju«, 235–245), dok su »Toponimi zapadne strane Makarskog primorja (Brela, Bast – Topići, Baška Voda, Promajna, Bratuš i Krvavica«, 247–253) u središtu istraživanja

Marinka Tomasovića i Ante Škrabića. Rad je vrijedan prinos poznavanju toponomastike makarskoga kraja.

U završnome dijelu časopisa sadržan je osvrt Vlade Pavičića na knjigu *Briška prezimena s Grnčenikom* autora Balde Šutića (»Djelomično ispravljene teze ili neutemeljene anti-tezea«, 255–258), zatim tekst Josipa Karamatića »Gradska galerija Antuna Gojaka u vijestima lokalnog glasila *Makarsko primorje* 1994. – 2003.« (259–270), »Izvješće o radu Gradskog muzeja Makarska za 2009., 2010. i 2011. godinu« koje potpisuje Marinko Tomasović (271–291) te – na kraju – »Izvješće o radu Gradske galerije Antuna Gojaka za 2008., 2009., 2010. i 2011. godinu« (293–231) Josipa Karamatića.

Makarsko primorje časopis je koji svojom koncepcijom i sadržajem (odabirom tema) u velikoj mjeri odražava djelovanje, znanstvene i stručne interese svoga matičnog izdavača – Gradskoga muzeja Makarska. Prilozi koji se ovdje objavljuju sadržajno su raznovrsni i pisani znanstvenom akribijom te su zasigurno vrijedan prinos proučavanju povijesti i kulturne baštine Makarske i makarskoga kraja.

Lovorka Čoralić